

Vakman GWW

Er zijn ongeveer 3.000 personen werkzaam als vakman GWW in de grond-, water-, en wegenbouw. De vakman GWW wordt blootgesteld aan hoge geluidsniveaus, 48% meldt klachten over lawaai. Er is kans op gehoorschade als geen gehoorbeschermingsmiddelen worden gedragen. Bij werken met aangedreven gereedschap, zoals de persluchtbeitel, explosiestampers en bij intrillen met trilplaten treedt blootstelling op aan hand-armtrillingen. Op termijn kunnen hand-armtrillingen leiden tot gewrichtsschade en schade aan handen/vingers. Bij het bedienen of rijden met materieel kan men worden blootgesteld aan lichaamstrillingen. De grenswaarde voor lichaamstrillingen kan dan worden overschreden. Op termijn kunnen lichaamstrillingen leiden tot het ontstaan van rugklachten.

Ook de Waterbouw kent een eigen arbocatalogus waarin deze functie voorkomt. Deze catalogus is te raadplegen onder www.caowaterbouw.nl/arbocatalogus.

De belangrijkste risico's voor de vakman GWW zijn:

- [Lawaai](#)
- [Trillingen](#)

Lawaai

De vakmannen GWW worden blootgesteld aan hoge geluidniveaus. 48% van hen meldt klachten over lawaai. Bij het werken met handgereedschap en pneumatische apparatuur ligt het geluidniveau boven 90 dB(A). Ook de nabijheid van machines en het langskomende verkeer spelen een rol. Grondverzetmachines produceren niveaus tot circa 100 dB(A); op 7 m afstand bedraagt het niveau 88 tot 92 dB(A). Tril-, en explosiestampers veroorzaken 95 tot 105 dB(A) voor de bediener en op 7 m afstand 80 tot 85 dB(A). De vakman GWW werkt gemiddeld over een werkdag in geluid dat harder is dan 80 dB(A). De grenswaarde voor lawaai is 80 dB(A). Er is kans op gehoorschade als geen gehoorbeschermingsmiddelen worden gedragen.

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Neem bij de aanschaf van materieel de geluidsproductie in de afweging mee. Vraag de leverancier om informatie over de geluidemissie.
- Zoek alternatieven voor werkzaamheden of materieel waarbij sprake is van hoge geluidniveaus.

Collectieve maatregelen

- Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen (verplicht boven een geluidniveau van 80 dB(A)). Kies een type in overleg met het personeel; een hinderlijk middel wordt vaak slecht gebruikt. Overweeg een type voorzien van communicatiemogelijkheden voor functies waarbij contact met collega's noodzakelijk is.
- Verstrek geen doppen of watten als beschermingsmiddel. Deze beschermen onvoldoende, bovendien kunnen toxische of irriterende stoffen in de gehoorgang terechtkomen. Otoplastieken met een op het geluidsniveau afgestemd filter bieden wel goede bescherming.
- Zie toe op het gebruik van gehoorbescherming; zorg ervoor dat de leiding het goede voorbeeld geeft.

Individuele maatregelen

- Werk niet onnodig dicht bij de plek waar het lawaai ontstaat; hoe groter de afstand tot de bron, hoe lager de blootstelling.
- Gebruik de verstrekte gehoorbeschermingsmiddelen. Gehoorbescherming is verplicht bij geluidniveaus boven 85 dB(A), dus bij het meeste werk met aangedreven gereedschap of op en rond materieel.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

In het Arbobesluit, Artikel 6.8 zijn grenswaarden voor lawaai vastgesteld om werknemers te beschermen.

- Boven 80 dB(A) moet de werkgever zijn werknemers voorlichten en zorgen dat zij over de juiste gehoorbescherming beschikken. Daarbij moet hij zijn werknemers in de gelegenheid stellen om tenminste eens in de vier jaar een medisch onderzoek (PAGO = Periodiek ArbeidsGezondheidskundig Onderzoek) te ondergaan waarbij hun gehoor wordt getest. De werkgever hoeft hiervoor zelf niets te ondernemen, de werknemer wordt automatisch uitgenodigd door de arbodienst waarbij hij is aangesloten.
- Boven de 85 dB(A) moet de werkgever bronmaatregelen of collectieve maatregelen nemen om het geluidniveau te verlagen tot onder de 85 dB(A). De plaatsen waar het geluidniveau hoger blijft dan 85 dB(A), moet hij markeren. Werknemers zijn in het gemarkeerde gebied verplicht hun gehoorbescherming te dragen.

Meer informatie

- [Algemene informatie over het risico lawaai \(PDF\)](#)
- [Keuzetabel Gehoorbeschermingsmiddelen \(PDF\)](#)
- [Keuzewijzer Gehoorbeschermingsmiddelen](#)

Trillingen

De vakman GWW wordt blootgesteld aan trillingen. Ongeveer 30% van de vakmannen GWW meldt klachten over hand-armtrillingen en lichaamstrillingen.

Bij het werken met aangedreven gereedschap zoals de persluchtbeitel, explosiestampers en bij het intrillen met trilplaten treedt blootstelling aan hand-armtrillingen op. De duur van de blootstelling is meestal beperkt. De vakman GWW werkt meestal niet dagelijks en voor een korte periode met deze apparaten. Gemiddeld over een werkdag wordt de grenswaarde doorgaans niet overschreden. Wel wordt de grenswaarde kortdurend overschreden. Op termijn kunnen hand-armtrillingen leiden tot gewrichtsschade en schade aan handen en vingers. Doordat vaak sprake is van afwisseling in het werk is de kans op gezondheidsschade klein.

Bij het bedienen of rijden met materieel kan de vakman GWW worden blootgesteld aan lichaamstrillingen. Hierbij kan tevens de grenswaarde worden overschreden. Werken met een scheve of gedraaide rug vergroot de kans op het ontstaan van klachten. Op termijn kan de blootstelling aan lichaamstrillingen rugklachten veroorzaken. De grenswaarde voor hand-armtrillingen van 5 m/s^2 en voor lichaamstrillingen van $1,15 \text{ m/s}^2$ over een achturige werkdag mogen niet worden overschreden.

De belangrijkste risico's zijn:

- Hand-armtrillingen
- Lichaamstrillingen

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Betrek bij de aanschaf of het vervangen van het gereedschap ook de productie van trillingen in de afweging. Vraag de leverancier om informatie over de mate van trillingen en de mogelijkheden om deze te beperken.

Collectieve maatregelen

- Voorzie het rijdend materieel van goede schokabsorberende stoelen die de blootstelling aan lichaamstrillingen beperken.
- Zorg voor periodiek onderhoud en controle van machines en gereedschap om onnodige trillingen te voorkomen.
- Zorg voor taakrotatie; dit beperkt de blootstelling.

Individuele maatregelen

- Gebruik het juiste gereedschap afgestemd op de taak; gebruik goed onderhouden en scherp gereedschap.
- Stel de stoelen op het materieel goed in.
- Probeer de blootstelling aan trillingen te beperken door de werkzaamheden af te wisselen.
- Gebruik bij blootstelling aan hand-armtrillingen en bij koud weer goede handschoenen; het warm houden van de handen is onder deze omstandigheden belangrijk.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

In het Arbobesluit (artikelen 6.11A t/m 6.11E) zijn de bepalingen met betrekking tot trillingen opgenomen.

- Voor hand-armtrillingen gelden de volgende grenzen:
 - Een actiewaarde (2,5 m/s² over een achturige werkdag): bij overschrijding van de actiewaarde mag de werknemer wel doorwerken, maar moet de werkgever maatregelen nemen om de trillingen te verminderen.
 - Een grenswaarde (5 m/s² over een achturige werkdag): dit is de absolute bovengrens. Deze grens mag nooit worden overschreden.

- Voor lichaamstrillingen gelden de volgende grenzen:
 - Een actiewaarde (0,5 m/s² over een achturige werkdag): bij overschrijding van de actiewaarde mag een werknemer wel doorwerken, maar moet de werkgever maatregelen nemen om de trillingen te verminderen.
 - Een grenswaarde (1,15 m/s² over een achturige werkdag): dit is de absolute bovengrens. Deze grens mag nooit worden overschreden.

De werkgever moet voorlichting geven over de risico's en maatregelen bij hand-armtrillingen en hij moet de werknemers in de gelegenheid stellen een arbeidsgezondheidskundig onderzoek te ondergaan op het gebied van trillingen.

Meer informatie

- [Algemene informatie over hand-armtrillingen \(PDF\)](#)
- [Algemene informatie over lichaamstrillingen \(PDF\)](#)
- [Arbouw-advies Hand-armtrillingen](#)
- [Arbouw-advies Lichaamstrillingen](#)
- [Trillingen: hand-armtrillingen - werknemersfolder](#)
- [Trillingen: lichaamstrillingen - werknemersfolder](#)